

WPŁYW OUTSOURCINGU NA PROCES MAGAZYNOWANIA

Opracowanie przedstawi ogólnie podejście do analizy outsourcingu wybranego procesu logistycznego. Szczególnie znaczenie ma tutaj dobór metody zapewniającej transparentność wyników. Należy podkreślić, że szczególnie przydatne w tym obszarze są metody związane z analizą kosztów.

Słowa kluczowe: outsourcing, logistyka, magazynowanie metodą ABC.

WSTĘP

Outsourcing jako praktyka biznesowa stosowany jest współcześnie w niemal każdym obszarze rynku, jaki tylko można wymieni. Przedsiębiorstwa powierzają do realizacji zewnętrznym firmom procesy mniej lub bardziej związane z ich główną działalnością. Coraz powszechniejsze staje się korzystanie z usług zewnętrznych dostawców, którzy wyspecjalizowali się w danych obszarach działalności. Jest to praktyka prostsza, i co ważne, również bardziej opłacalna, gdyż firmy te poświęcają całą swoją wiedzę i zasoby, aby osiągnąć wysoki poziom konkurencji rynkowej, tylko w wybranych dziedzinach. Dzisiejsze przedsiębiorstwa, w celu zdobycia przewagi nad rywalami, zmuszone są specjalizować się we wszystkim, co jest związane z ich działalnością, wobec czego działania w obszarach, w których nie są potentatem, wykonują za nich firmy zewnętrzne, specjalizujące się w danej dziedzinie. Taka forma współpracy pozwala w znaczny sposób podnieść konkurencyjność, ale umożliwia także zmniejszenie kosztów czy choćby przyspieszenie czasu realizacji danego zlecenia.

1. CHARAKTERYSTYKA PROCESU MAGAZYNOWANIA I INNYCH PROCESÓW LOGISTYCZNYCH PRZEDSIĘBIORSTWA XYZ WRAZ Z PROPOZYCJĄ ZMIAN OUTSOURCINGOWYCH

Podmiotem rozważań jest przedsiębiorstwo prowadzące działalność wytwórczą w obszarze: produkcji maszyn dla górnictwa, kopalnictwa i budownictwa z wyjątkiem działalności usługowej, obróbki metali, metalurgii powłok na metale, kucia, prasowania, wytłaczania i walcowania metali, metalurgii proszków. Jednakowoż

zastrzegło ono sobie prawo do używania nazwy, stąd też na potrzeby artykułu przyjęto nazwę przedsiębiorstwo XYZ.

Procesy logistyczne, składające się na główny proces realizowany przez przedsiębiorstwo XYZ – proces produkcji, przedstawiają się następująco:

- obsługa klienta;
- organizacyjna obsługa produkcji;
- techniczna obsługa produkcji;
- produkcja detali;
- transport wewnętrzny;
- wytwarzanie;
- kontrola;
- transport wewnętrzny;
- malowanie/lakierowanie;
- pakowanie, wysyłka.

Do momentu wprowadzenia outsourcingu proces magazynowania w przedsiębiorstwie XYZ nie był realizowany. Blachy potrzebne do procesu produkcji detali/wypalek, które używane są dalej w głównym procesie produkcyjnym, dostarczane były bezpośrednio na wydział, a gotowe elementy transportowane na stanowiska produkcyjne. Niestety, ten sposób realizacji generował bardzo duże opóźnienia. Co prawda, w pewnym momencie zaistniała koncepcja, aby uruchomić magazyn blach, ale duże nakłady finansowe odwiódły zarząd od realizacji tej idei – zdecydowano się na outsourcing procesu produkcji detali.

W ramach I etapu projektu outsourcingowego przedsiębiorstwo postanowiło oddać proces produkcji detali w ręce kooperantów wyspecjalizowanych w tej dziedzinie.

Do momentu wprowadzenia zmian firma XYZ utrzymywała wydział produkcji detali, złożony z około 80 pracowników. Jednak pomocniczy charakter tego procesu, duże koszty stałe jego utrzymywania oraz częste opóźnienia, jakie generował on w procesie wytwórczym, sprawiły, że zarząd zdecydował, aby jego realizacją zajęł się zewnętrzny dostawca.

W wyniku powyższych działań w zakładzie zaszły zmiany organizacyjne i infrastrukturalne. W ramach tych drugich pojawił się nowy proces logistyki wewnętrznej, który zawiera dwa podprocesy: transport wewnętrzny, a także, najważniejszy z punktu widzenia tego opracowania, magazynowanie.

W 2013 roku rozpoczęto projekt outsourcingowy, w którego wyniku materiały potrzebne do produkcji, czyli tzw. detale i wypalki, wykonywane są dla przedsiębiorstwa XYZ przez kooperantów w ramach umowy outsourcingowej.

Pierwsze z nich stanowią produkty powstałe w wyniku kilku operacji, np. wytaczania, walcowania, wiercenia, gięcia, odlewania etc.

Z kolei drugie są to elementy, wypalone z arkuszy blach, na których nie przeprowadzono dodatkowych operacji. Wyładunek materiałów dostarczonych do zakładu jest pierwszą z czynności wykonywanych w związku z nową dostawą.

Pracownicy, najczęściej za pomocą wózków widłowych, wyładowują towar z samochodu i umieszczają w przejściowej strefie składowania.

W ramach transportu wewnętrznego realizowana jest kompletacja i dostarczenie materiałów z magazynu na stanowisko produkcyjne, przewóz wyrobów pomiędzy liniami montażowymi a centrami obróbczymi i dalej, lub bezpośrednio z linii, do magazynu na stanowisko produkcyjne, do magazynu wyrobów gotowych oraz przygotowanie i załadunek wyrobów gotowych do transportu. Pierwszy z tych obowiązków polega na skompletowaniu tzw. SET-a, czyli specjalnej palety, na której umieszcza się materiały (detale i wypałki), potrzebne na danym etapie produkcyjnym. Następnie gotowy SET dostarczany jest przy użyciu wózka widłowego na odpowiednie stanowisko produkcyjne.

II etap outsourcingu został wcielony w życie w kolejnym roku działalności przedsiębiorstwa, po 12 miesiącach od pierwszej reorganizacji. Tym razem zdecydowano się na oddanie w ręce kooperantów procesu magazynowania.

Celem outsourcingu funkcji magazynowych było doprowadzenie do sytuacji, w której do przedsiębiorstwa XYZ dostarczane będą gotowe SET-y, jak dotąd kompletowane we własnym magazynie. Wiązało się to z likwidacją żmudnego procesu kontroli jakości przychodzących do zakładu detali i wypałek. Zwolniło koordynatora produkcji z obowiązku ulokowania materiałów w magazynie i kompletacji SET-ów, a także znacznie ułatwiło procesy zakupowe.

Na II etapie projektu outsourcingowego przedsiębiorstwo XYZ realizuje proces produkcyjny, składający się z następujących procesów:

- procesy pomocnicze:
 - proces kontroli poprodukcyjnej,
 - proces organizacyjnej obsługi produkcji,
 - proces technicznej obsługi produkcji;
- procesy obsługi:
 - proces obsługi klienta.

Jak widać, w całości zlikwidowany został proces logistyki wewnętrznej wraz z odpowiedzialnym za jego realizację działem. Jego obowiązki zostały podzielone następująco: magazynowanie i kompletacje SET-ów przejął zewnętrzny operator logistyczny, który ma odbierać półprodukty (detale i wypałki) od wytwórców, kompletować gotowe SET-y i dostarczać je do zakładu w umówionym czasie. Wyładunek, weryfikacja, wprowadzanie zmian w rejestrze oraz transport wewnętrzny (dostarczenie SET-a na placówkę produkcyjną i przewóz wyrobu pomiędzy kolejnymi stanowiskami produkcyjnymi) są to z kolei zadania mistrza, który dotąd odpowiedzialny był tylko za bezpośredni nadzór nad procesem produkcyjnym na wybranych stanowiskach.

2. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA METODY ABC (ACTIVITY BASED COSTING)

Dane dotyczące kosztów logistycznych nie są zawarte w gotowej formie w rachunkowości. Najczęściej są one schowane w kosztach pośrednich, dlatego też konieczne jest przyjęcie sposobu wyodrębnienia tych kosztów.

Metoda ABC jest sposobem badania kosztów właściwych dla poszczególnych produktów, klientów, dostawców i czynności logistycznych. Nazywa się ją „konceptą rachunku kosztów pełnych na bazie elementarnych procesów”. Polega ona na **określeniu kosztów poszczególnych produktów, usług, kontaktów z klientami, transakcji z dostawcami itp., opartych na kosztach czynności koniecznych np. do wytworzenia produktu lub realizacji zamówienia danego klienta** [2]. Efektem są rzeczywiste koszty poszczególnych produktów.

Proces przypisywania kosztów poszczególnym czynnościom składa się z dwóch etapów:

1. Etap 1 – wyznaczenie ilości zasobów pochłanianych przez każdą czynność.
2. Etap 2 – przypisanie czynności każdemu produktowi w takim zakresie, w jakim czynności te przyczyniają się do powstania każdego asortymentu.

Metoda ABC opiera się na następujących założeniach:

- źródłem kosztów są czynności (podstawowe procesy czy aktywności);
- przedmioty kosztów (produkty lub usługi) kreują potrzebę czynności.

Założenia te pozwalają wyznaczyć koszty produktów poprzez zsumowanie kosztów czynności, które są wymagane, aby te produkty wyprodukować lub dostarczyć.

Podstawowym pojęciem, które pomaga w wyjaśnieniu koncepcji metody ABC, są **nośniki kosztów** (podstawa, która wywołuje koszt), np. liczba przestrojeń maszyn, liczba kontroli, liczba wysyłek, liczba zamówień dla dostawców, liczba części.

Wyróżnia się dwa wymiary każdego nośnika kosztów:

- częstotliwość występowania czynności;
- wysokość kosztów związanych z wykonywaną czynnością.

Wyróżnia się także nośniki kosztów I i II rzędu [2]:

- 1) **nośniki I rzędu** służą do wyznaczenia kosztów poszczególnych czynności na podstawie danych o kosztach poniesionych na realizację tych czynności;
- 2) **nośniki II rzędu** pozwalają wyznaczyć koszty czynności, tzn. koszty realizacji poszczególnych czynności, które mają miejsce w dziale zakupów w przykładowym przedsiębiorstwie.

Metoda ABC pozwala więc obliczyć, jaki jest koszt czynności, ile kosztuje realizacja poszczególnych czynności.

3. PRAKTYCZNA REALIZACJA METODY ABC DLA PRODUKCJI WYBRANEGO WYROBU

Poniżej zaprezentowano ogólną, składającą się z 8 kroków, procedurę metody wraz z implementacją w analizowanym przedsiębiorstwie, na podstawie danych dotyczących produkcji ram spawanych M5 i M8 oraz informacji otrzymanych z analizowanego przedsiębiorstwa.

KROK 1. Zdefiniowanie miejsc aktywności. Należy zdefiniować poszczególne miejsca aktywności, tzn. miejsca, w których realizowane są istotne czynności związane z zakupami. W zależności od stopnia organizacji i wielkości danej jednostki takimi mogą być np. dział zaopatrzenia, dział gospodarki materiałowej, sekretariat, zarząd firmy.

Miejsca aktywności w przypadku firmy XYZ przedstawiono w tabeli 1.

Tabela 1. Miejsca aktywności przy produkcji ram spawanych

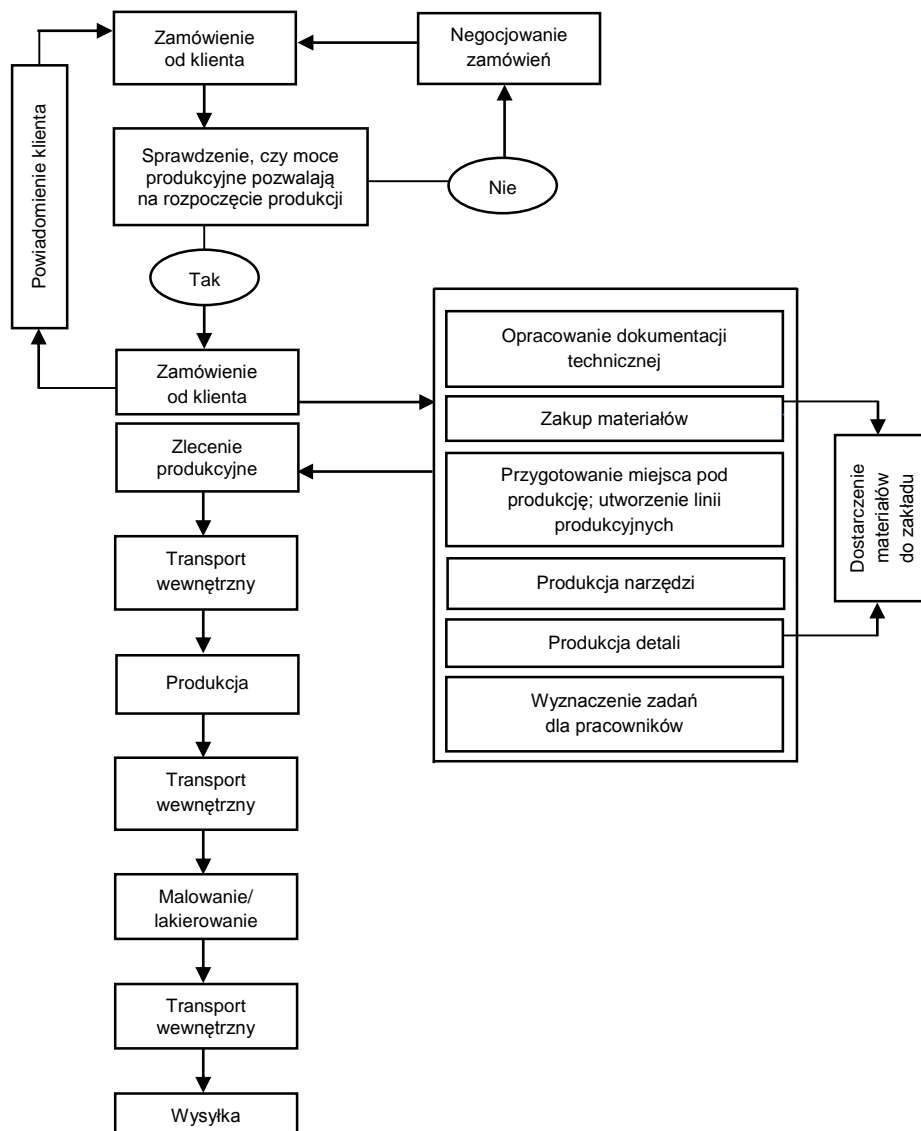
Miejsca aktywności	Przed outsourcingiem	Po rozpoczęciu I etapu projektu outsourcingowego	Po rozpoczęciu II etapu projektu outsourcingowego
Obsługa klienta	TAK	TAK	TAK
Planowanie	TAK	TAK	TAK
Zakupy	TAK	TAK	NIE
Inżynieria	TAK	TAK	TAK
Produkcja narzędzi	TAK	TAK	TAK
Utrzymanie ruchu maszyn	TAK	TAK	TAK
Produkcja detali	TAK	NIE	NIE
Transport wewnętrzny	TAK	TAK	NIE
Magazynowanie	NIE	TAK	NIE
Wydziały produkcyjne (spawalnie I i II, obróbka skrawaniem)	TAK	TAK	TAK
Malarnia	TAK	TAK	TAK

Źródło: opracowanie własne na podstawie materiałów z analizowanego przedsiębiorstwa.

KROK 2. Przygotowanie wykresu przepływu kupowanych dóbr i informacji. Należy przygotować schemat przebiegu informacji związanych z realizowaniem działań procesu zaopatrzenia lub związanych wyłącznie z wąsko rozumianym zakupem – czyli zamawianiem dóbr (rys. 1, 2, 3).

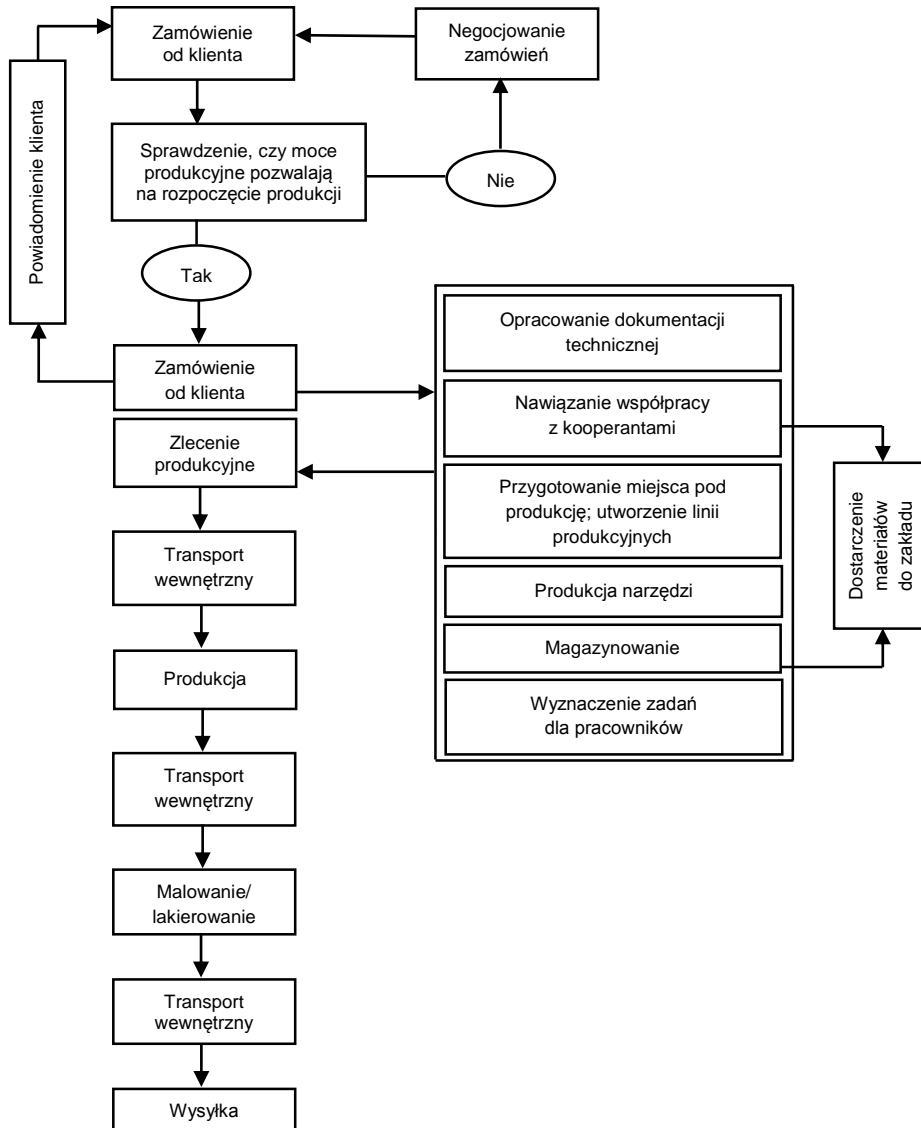
KROK 3. Ustalenie rodzajów kosztów kalkulacji. Konieczne jest wybranie tych kosztów, które są związane z kosztem zaopatrzenia (np. koszty wynagrodzeń pracowników, koszty wynagrodzeń kadry kierowniczej, która przed podjęciem decyzji o zakupie poświęca czas na analizę przygotowanych przez dział zaopatrzenia

alternatywnych propozycji lub sama bierze udział w negocjacjach z dostawcą) oraz innych działów, np. wynagrodzenia pracowników działu gospodarki materiałowej, koszty szkoleń podnoszących kwalifikacje zaopatrzeniowców etc.

Rys. 1. Wykres przepływu kupowanych dóbr i informacji w przedsiębiorstwie XYZ przed rozpoczęciem projektu outsourcingowego dla produkcji detali (stan na czerwiec 2012)

Źródło: opracowanie własne na podstawie materiałów z analizowanego przedsiębiorstwa.

Rys. 2. Wykres przepływu kupowanych dóbr i informacji w przedsiębiorstwie XYZ po rozpoczęciu I etapu projektu outsourcingowego (stan na czerwiec 2013)

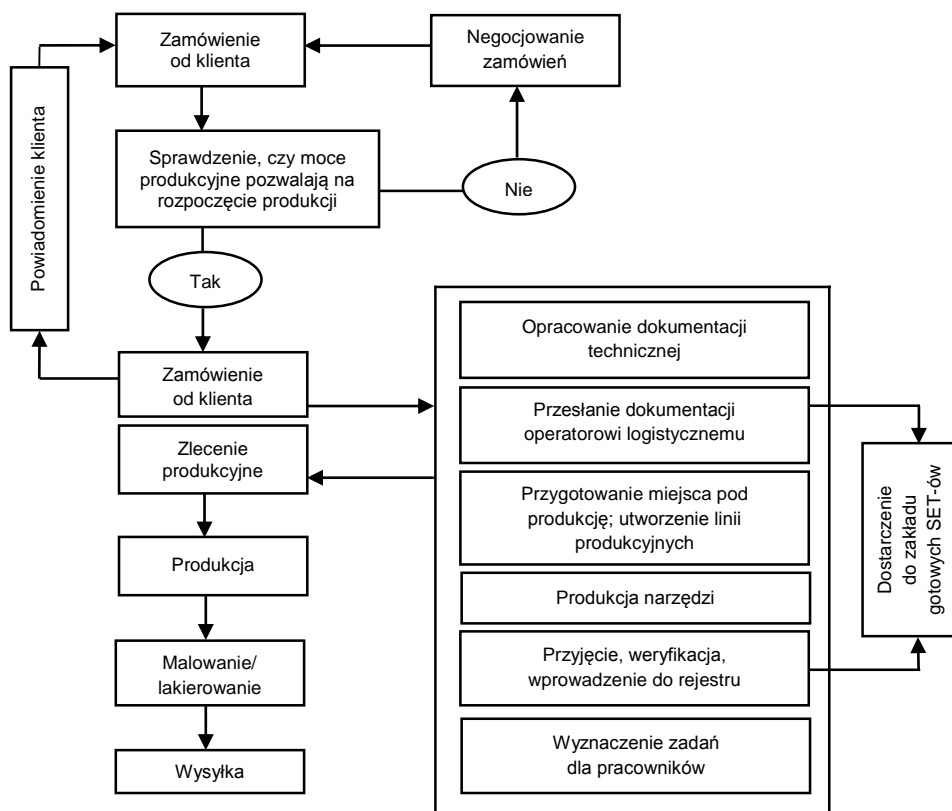
Źródło: opracowanie własne na podstawie materiałów z analizowanego przedsiębiorstwa.

W przypadku analizowanego przedsiębiorstwa XYZ koszty układu kalkulacyjnego przedstawiają się następująco:

- wynagrodzenie pracowników;
- wynagrodzenie kierownika działu;

- zużycie materiałów i energii;
- zakupione materiały;
- amortyzacja;
- pozostałe koszty;
- usługi obce.

Są one takie same dla sytuacji zarówno przed, jak i po rozpoczęciu projektów outsourcingowych.

Rys. 3. Wykres przepływu kupowanych dóbr i informacji w przedsiębiorstwie XYZ po rozpoczęciu II etapu projektu outsourcingowego (stan na czerwiec 2014)

Źródło: opracowanie własne na podstawie materiałów z analizowanego przedsiębiorstwa.

KROK 4. Ustalenie czynności logistycznej. Czynności logistyczne są to działania związane z fizycznym przemieszczaniem dóbr, ale także z pozyskiwaniem, przetwarzaniem i przepływem informacji na potrzeby logistyki. Do czynności logistycznych, składających się na cały proces zaopatrywania przedsiębiorstwa w surowce i inne dobra, zalicza się:

- sporządzanie zamówień;
- analizę ofert potencjalnych dostawców;
- uaktualnienie listy dostawców;
- sprawdzenie rachunków i wyjaśnienie powstałych ewentualnie nieporozumień;
- ustalenie warunków dostaw;
- przeprowadzenie kalkulacji cenowych etc.

Mają one istotny wpływ na to, że dobra te trafiają na czas w odpowiednie miejsca przeznaczenia, w odpowiedniej ilości, jakości i czasie, czyli mają wpływ na sprawność procesów logistycznych.

Występowanie miejsc aktywności logistycznej przed outsourcingiem i po wprowadzeniu obu etapów outsourcingu przedstawiono w tabeli 2.

Tabela 2. Miejsca aktywności logistycznej dla przedsiębiorstwa XYZ

Przed outsourcingiem	Po I etapie outsourcingu	Po II etapie outsourcingu
zamówienie od klienta	zamówienie od klienta	zamówienie od klienta
opracowanie dokumentacji technicznej	opracowanie dokumentacji technicznej	opracowanie dokumentacji technicznej
zakup materiałów	zakup materiałów	przesłanie dokumentacji operatorowi logistycznemu
przygotowanie miejsca pod produkcję	przygotowanie miejsca pod produkcję	przygotowanie miejsca pod produkcję
utworzenie linii produkcyjnych	utworzenie linii produkcyjnych	utworzenie linii produkcyjnych
produkcja narzędzi	produkcja narzędzi	produkcja narzędzi
produkcja detali	magazynowanie	przyjęcie, weryfikacja, wprowadzenie do rejestru
zlecenie produkcyjne	zlecenie produkcyjne	zlecenie produkcyjne
transport wewnętrzny	transport wewnętrzny	produkcja
produkcja	produkcja	malowanie/lakierowanie
malowanie/lakierowanie	malowanie/lakierowanie	

Źródło: opracowanie własne na podstawie materiałów z analizowanego przedsiębiorstwa.

KROK 5. Ustalenie nośników kosztów. Celowe jest funkcjonalne przyporządkowanie właściwego do danej czynności nośnika kosztów. Nośnik kosztów jest podstawą powodującą koszt – jednostkową ilością, w odniesieniu do której ustala się koszt. W rozważanym przypadku nośniki kosztów zostały przedstawione w tabeli 3.

KROK 6. Przyporządkowanie kosztów czynnościom. Należy wyznaczyć „wskaźnik aplikacyjności dla każdej czynności”, tzn. wskaźnik określający, jaką część poszczególnych kosztów należy przypisać danej czynności.

KROK 7. Ustalenie liczby czynności i wyznaczenie jednostkowych kosztów czynności. Na podstawie raportów wydziałów zbiera się dane informujące o tym, ile zostało wykonanych czynności danego rodzaju, np. liczba złożonych zamówień, liczba nowych dostawców itd. w analizowanym okresie – np. jednego miesiąca.

Tabela 3. Nośniki kosztów w przedsiębiorstwie

Nośniki kosztów	Przed outsourcingiem	Po rozpoczęciu I etapu projektu outsourcingowego	Po rozpoczęciu II etapu projektu outsourcingowego
Liczba zamówień	TAK	TAK	TAK
Liczba reklamacji i zwrotów	TAK	TAK	TAK
Liczba sporządzonych planów produkcji	TAK	TAK	TAK
Liczba opracowanych dokumentacji technicznych	TAK	TAK	TAK
Liczba zamówień na materiały	TAK	NIE	NIE
Liczba zamówień na detale	NIE	TAK	NIE
Liczba zamówień na SET-y	NIE	NIE	TAK
Liczba operacji tworzenia/przebrajania linii produkcyjnych	TAK	TAK	TAK
Liczba przeprowadzonych napraw	TAK	TAK	TAK
Liczba wyprodukowanych narzędzi	TAK	TAK	TAK
Liczba wyprodukowanych detali	TAK	NIE	NIE
Liczba magazynowanych materiałów	NIE	TAK	NIE
Liczba roboczogodzin w transporcie wewnętrznym	TAK	TAK	NIE
Liczba wyprodukowanych wyrobów	TAK	TAK	TAK

Źródło: opracowanie własne na podstawie materiałów z analizowanego przedsiębiorstwa.

Jeżeli przedsiębiorstwo prowadzi rozbudowany system ewidencji, informacje te można zgromadzić w łatwy sposób. Dzieląc zestawioną sumę kosztów przypadającą na dany rodzaj czynności przez liczbę tych czynności, otrzymuje się koszt jednostkowy danej czynności.

Realizacja kroków 6 i 7 na podstawie analizowanego przedsiębiorstwa została przedstawiona w tabeli 4 (przed wprowadzeniem outsourcingu), tabeli 5 (po rozpoczęciu I etapu projektu outsourcingowego) i tabeli 6 (po wprowadzeniu II etapu projektu outsourcingowego).

Tabela 4. Realizacja kroku 6 i 7 (przed wprowadzeniem outsourcingu) [zł]

Czynności/ rodzaje kosztów	Przyjęcie zamówienia	Liczba wystawionych zleceń produkcyjnych	Opracowanie dokumentacji technicznej	Zakup materiałów	Przygotowanie miejsca pod produkcję oraz naprawy bieżące		Produkcja narzędzi	Produkcja detali	Transport wewnętrzny	Pro- dukcja	Malowa- nie/ lakiero- wanie	SUMA
					Liczba operacji	Liczba remontów						
Wynagrodzenie pracowników	10 479	4210	13 972	16 650	11 818		13 875	222 000	21 050	62 874	0	376 928
Wynagrodzenie kierownika działu	16 500	16 500	7081		7081		7081	7081	0	7081	0	68 405
Zużycie materiałów i energii	1000	1000	1000	1000	2000		3000	17 166	500	12 000	0	38 666
Koszty zakupionych materiałów	0	0	0	154 493	0		0	0	0	0	0	154 493
Amortyzacja	100	20	100	100	100		100	500	200	500	0	1720
Pozostałe koszty	100	100	100	100	100		100		100	0	0	700
Usługi obce	0	0	0	0	0		0	0	0	0	40 000	40 000
Suma kosztów	28 179	21 830	22 253	17 850	21 099		24 156	246 747	21 850	82 455	40 000	526 419
Nośniki kosztów	Liczba zamówień	Liczba reklamacji i zwrotów	Liczba opracowanych dokumentacji technicznych	Liczba zamówień na materiały	Liczba operacji	Liczba remontów	Liczba wyprodu- kowanych narzędzi	Liczba wyprodu- kowanych detali	Roboczo- godziny	Liczba sztuk	Liczba sztuk	Suma kosztów jednostko- wych
	200	55	212	8	1	5	12	5000	480	200	200	
Liczba czynności	141	109	105	2231	21 099	4220	2013	49	46	412	200	31 138

Źródło: opracowanie własne.

Tabela 5. Realizacja kroku 6 i 7 (po wprowadzeniu 1 etapu outsourcingu) [zł]

Czynności/ rodzaje kosztów	Przyjęcie zamówienia	Zlecenie produkcyjne	Opracowanie dokumentacji technicznej	Zakup detali	Przygotowanie miejsca pod produkcję oraz naprawy bieżące	Produkcja narzędzi	Magazy- nowanie	Transport wewnętrzny	Pro- dukcja	Malowa- nia/lakie rowanie	Suma
Wynagrodzenie pracowników	3493	4210	13 972	2775	11 818	13 875	2775	4210	62 874	0	117 227
Wynagrodzenie kierownika działu	16 500	16 500	7081	0	7081	7081	0		7081	0	61 324
Zużycie materiałów i energii	1000	1000	1000	200	2000	3000	200	500	12 000	0	20 700
Koszt zakupionych materiałów	0	0	0	498 008	0	0	0	0	0	0	
Amortyzacja	100	20	100	20	100	100	100	200	500	0	1140
Pozostałe koszty	100	100	100	100	100	100	0	100	0	0	700
Usługi obce	0	0	0	0	0	0	0	0	0	40 000	40 000
Suma kosztów	21 193	21 830	22 253	50 1103	21 099	24 156	3075	5010	82 455	40 000	241 091
Nośniki kosztów	Liczba zamówień	Liczba wystawionych zleceń produkcyjnych	Liczba opracowanych dokumentacji technicznych	Liczba zamowio- nych materiałów	Liczba operacji	Liczba wyprodu- kowanych narzędzi	Liczba magazy- nowanych materiałów	Roboczo- godziny	Liczba sztuk	Liczba sztuk	Suma kosztów jednost- kowych
Liczba czynności	200	200	212	5000	1	12	5000	160	200	200	
Koszt jednostkowy	106	109	105	100	21 099	2013	1	31	412	200	28 591
Różnica w porównaniu do stanu przed outsourcingiem											8%

Źródło: opracowanie własne.

Tabela 6. Realizacja kroku 6 i 7 (po wprowadzeniu II etapu outsourcingu) [zł]

Czynności/ rodzaje kosztów	Przyjęcie zamówienia		Zlecenie produkcyjne	Opracowanie dokumentacji technicznej	Przygotowanie miejsca pod produkcję oraz naprawy bieżące		Produkcja narzędzi	Produkcja	Malowanie/ lakierowanie	Suma
	Liczba zamówień	Liczba reklamacji i zwrotów			Liczba operacji	Liczba remontów				
Wynagrodzenie pracowników	3493		4210	13 972	11 818		13 875	62 874	0	11 0242
Wynagrodzenie kierownika działu	16 500		16 500	7081	7081		7081	7081	0	61 324
Zużycie materiałów i energii	1000		1000	1000	2000		3000	12 000	0	20 000
Koszty zakupionych materiałów	0		0	0	0		0	0	0	0
Amortyzacja	100		20	100	100		100	500	0	920
Pozostałe koszty	100		100	100	100		100	0	0	500
Usługi obce	0		0	0	0		0	0	40 000	40 000
Suma kosztów	21 193		21 830	22 253	21 099		24 156	82 455	40 000	171 662
Nośniki kosztów	Liczba zamówień	Liczba reklamacji i zwrotów	Liczba wystawionych zleceń produkcyjnych	Liczba opracowanych dokumentacji technicznych	Liczba operacji	Liczba remontów	Liczba wyprodukowanych narzędzi	Liczba sztuk	Liczba sztuk	Suma kosztów jednostkowych
	200	109	200	212	1	5	12	200	200	
Koszty jednostkowy	106	194	109	105	21 099	4220	2013	412	200	28 458
Różnica w porównaniu do stanu na I etapie outsourcingu										0.5%

Źródło: opracowanie własne.

KROK 8. Przeprowadzenie analizy działalności działu zakupu – sformułowanie wniosków. Analiza kosztów jednostkowych czynności pozwala określić, które z czynności kosztują najwięcej i porównać je z rezultatami. Rozważania takie mogą polegać na odniesieniu kosztu czynności bezpośrednio do nośnika kosztu.

Po przeprowadzeniu analizy *Activity Based Costing* dla realizacji produkcji ram M8 i M5 w przedsiębiorstwie XYZ, przed rozpoczęciem projektu outsourcingowego dla produkcji detali można stwierdzić, iż największe koszty generują procesy związane z technicznym i organizacyjnym przygotowaniem produkcji. Nieporównywalnie różnią się one od kosztów, jakie ponoszone są przy transporcie wewnętrznym czy produkcji detali. Należy jednak podkreślić, że najbardziej kosztowne (przygotowanie miejsca pod produkcję oraz naprawy) są wykonywane niezwykle rzadko (pierwsza z czynności jeden raz) ale utrzymywanie działu, odpowiedzialnego za ich realizację jest absolutnie niezbędne w prawidłowym funkcjonowaniu przedsiębiorstwa. Kolejne drogie procesy obejmują produkcję narzędzi i zakupy materiałów. Pierwszy z nich realizowany jest, podobnie jak przebrojenia, tylko raz w całym procesie wytwórczym.

Koszt drugiego wynika z dużej liczby pracowników zatrudnionych w dziale zakupów oraz niewielkiej ilości zakupów przez nich dokonywanych (średnio 8 dostaw w miesiącu). Należy jednak podkreślić, iż zaopatrują oni w materiały nie tylko wydziały odpowiedzialne za wytwarzanie ram M8 i M5, ale i całe przedsiębiorstwo, tak że koszt ten jest w rzeczywistości niższy.

Duże koszty generuje także wydział odpowiedzialny za kontakty z klientem – marketing. Zajmuje się on przyjmowaniem zamówień oraz obsługą reklamacji, jednak koszt drugiego z tych zadań rozkłada się tak naprawdę także na inne działy, choć jest to jest jednak trudne do uchwycenia.

Do procesów generujących najniższe koszty jednostkowe zaliczają się produkcja detali oraz transport wewnętrzny. Procesem realizowanym w całości niezależnie przez zewnętrznego dostawcę jest malowanie/lakierowanie. Jego koszt jest uzależniony od cen dyktowanych przez kooperanta. Koszt jednostkowy produkcji właściwej (ram M8 i M5) jest skutkiem zużycia materiałów i energii oraz wynagrodzeń pracowników przy niej zatrudnionych.

Po wprowadzeniu I etapu projektu outsourcingowego dla produkcji detali przedsiębiorstwo XYZ, tylko dla produkcji ram M8 i M5, uzyskało 8% spadek kosztów. Wynika to głównie ze zmian strukturalnych oraz lepszej organizacji procesów przygotowania produkcji, szczególnie zakupów. Obecnie dział zakupów nie kupuje już materiałów potrzebnych do produkcji, ale gotowe elementy (detale i wypalki), za co odpowiedzialny jest jeden pracownik. W porównaniu do liczby elementów dostarczonych do magazynu daje to niebagatelną, bo aż 95% różnicę w kosztach działalności działu.

Obniżył się także koszt transportu wewnętrznego. Po reorganizacji (utworzeniu magazynów i wprowadzaniu SET-ów) do obsługi produkcji wystarczy już tylko jeden pracownik, zatrudniony w systemie jednozmianowym (40 godzin tygodniowo). Do ogólnego zestawienia kosztów doszedł koszt magazynowania, jest on

jednak bardzo niski, a sprawność i poprawa terminowości, jakie przyniosło ze sobą jego utworzenie, dało przedsiębiorstwu XYZ wiele korzyści.

II etap outsourcingu w przedsiębiorstwie XYZ stanowi wydzielenie wszystkich funkcji magazynowych. Decyzja ta przyniosła firmie, wydawałoby się, niewielki, bo tylko 0,5% spadek kosztów jednostkowych, w porównaniu do I etapu outsourcingu. Jednak biorąc pod uwagę koszty działalności całego zakładu, udało się zaoszczędzić niemal 30%.

Obniżenie wydatków to nie wszystko, co udało się osiągnąć. Korzystanie z gotowych zestawów części, dostarczanych bezpośrednio na produkcję, wyeliminowało przestoje, usuwając wąskie gardło, jakim był proces kontroli materiałów dostarczanych do magazynu.

PODSUMOWANIE

Żadne współczesne przedsiębiorstwo nie jest samowystarczalne i nie dysponuje niewyczerpalnymi zasobami, natomiast ma nieograniczone potrzeby. Dlatego też procesy, prace, ale też usługi, które inni mogą wykonać taniej i efektywniej, należy zlecać na zewnątrz, gdyż w innym wypadku firmy marnotrawiłyby swoje zasoby. Ich wewnętrzna realizacja oznacza nieefektywne zarządzanie. Outsourcing daje przedsiębiorstwu dostęp do wiedzy i umiejętności, jakich to nie mogłoby ono znaleźć u siebie, oferuje też możliwość osiągnięcia celów przy minimalnym nakładzie sił własnych.

Przedsięwzięcia outsourcingowe ewoluowały na przestrzeni lat. Początkowo były to jednorazowe projekty, związane z obniżeniem kosztów wykonania. Współcześnie outsourcing jest traktowany jako długofalowa strategia, w której zarządzający dostrzegają korzyści, pozwalające im osiągać i utrzymywać zyski na globalnym rynku.

Przed wprowadzeniem outsourcingu należy przeprowadzić oprócz analiz także uzgodnienia i konsultacje, które ułatwią jego wdrożenie do firmy. Będzie to skutkowało większym zaangażowaniem pracowników na samym początku, co w efekcie końcowym przyniesie sukces.

LITERATURA

1. Kłos M., *Outsourcing w polskich przedsiębiorstwach*, CeDeWu, Warszawa 2009.
2. *Logistyka w przedsiębiorstwie*, red. nauk. G. Radziejowska, Wydawnictwo Politechniki Śląskiej, Gliwice 2000.
3. Power M.J., Desouza K.C. Bonifazi C., *The Outsourcing Handbook: How to Implement a Successful Outsourcing Process*, Kogan Page, 2006.

IMPACT OF OUTSOURCING IN THE PROCESS OF STORAGE

Summary

The study presents a general approach to the analysis of outsourcing the logistics process. Of particular importance is the selection method for ensuring the transparency of the results. It should be emphasized that especially useful in this area are methods related to the analysis cost.

Keywords: *outsourcing, logistics, storage of goods Activity Based Costing Method.*